

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 237.530 van 2 maart 2017
in de zaak A. 214.432/VII-39.269.**

In zake : de STAD AARSCHOT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Wim Mertens
 kantoor houdend te 3580 Beringen
 Paalsesteenweg 81
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Michel van Dievoet
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Wolstraat 56
 bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :
 de BVBA WIJNKASTEEL HAKSBERG
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Koen Geelen en Wouter Moonen
 kantoor houdend te 3500 Hasselt
 Gouverneur Roppesingel 131
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 8 december 2014, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw van 2 oktober 2014 waarbij het bestuurlijk beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant van 7 november 2013, houdende het weigeren aan de BVBA Wijnkasteel Haksberg van de milieuvergunning voor het exploiteren van drie windturbines, op percelen gelegen

aan de Groenweg te Aarschot en aan de Kasteelweg 4 te Tielt-Winge, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 234.904 van 2 juni 2016 is het debat heropend en wordt het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat gelast het onderzoek van de zaak voort te zetten.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een aanvullend verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2016.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Joris Gebruers, die loco advocaat Wim Mertens verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Filip van Dievoet, die loco advocaat Michel van Dievoet verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Thomas Christiaens, die loco advocaat Koen Geelen verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 5 juli 2013 dient de tussenkomende partij een milieuvergunningsaanvraag in voor de exploitatie van drie windturbines, elk met een nominaal vermogen van maximaal 3.500 kW en drie transformatoren met een individueel nominaal vermogen van maximum 3.800 kVA. Eén turbine wordt gepland aan de Kasteelweg 4 te Tielt-Winge op een perceel kadastraal bekend 1ste afdeling, sectie A, perceelnr. 1 (hierna: WT1). De beoogde ligging van de twee andere turbines (hierna: WT2 en WT3) betreft de Groenweg te Aarschot op percelen kadastraal bekend 5de afdeling, sectie F, perceelnrs. 296b, 310d en 315f.

Volgens het geldende gewestplan “Aarschot-Diest” zijn de betrokken percelen gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied (WT1) en agrarisch gebied (WT2 en WT3).

3.2. De aanvraag wordt op 31 juli 2013 ontvankelijk en volledig bevonden en er wordt gemeld dat geen milieueffectenrapport (MER) moet worden opgesteld.

3.3. Na het organiseren van de voorgeschreven openbare onderzoeken en het inwinnen van de vereiste adviezen beslist de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant op 7 november 2013:

“Aan Wijnkasteel Haksberg BVBA, Kasteelweg 4 te 3390 Tielt-Winge wordt vergunning geweigerd voor het uitbaten van 3 windturbines gelegen Groenweg zn te 3200 Aarschot en Kasteelweg 4 te 3390 Tielt-Winge kadastrale percelen Aarschot afdeling 5, sectie F, nrs. 296b, 310d en 315f, Tielt-Winge afdeling 1, sectie A, nr. 1 met als voorwerp:

-3 transformatoren met een vermogen van elk 3.800 kVA;

-3 windturbines met een vermogen van elk 3.500 kW, in totaal 10.500 kW.

Rubrieken: 12.2.2 en 20.1.6.1.c”.

3.4. Tegen deze weigeringsbeslissing dient de tussenkomende partij op 13 januari 2014 beroep in bij de bevoegde Vlaamse minister.

3.5. In graad van beroep wordt advies uitgebracht door:

- a) het Vlaams Energieagentschap op 21 januari 2014 (gunstig);
- b) de FOD Mobiliteit en Vervoer op 24 januari 2014 (voorwaardelijk gunstig);
- c) Ruimte Vlaanderen op 19 februari 2014 (voorwaardelijk gunstig voor WT1 en WT2, ongunstig advies voor WT3);
- d) het Agentschap voor Natuur en Bos op 21 februari 2014 (ongunstig voor WT1, voorwaardelijk gunstig voor WT2 en WT3);
- e) de afdeling Milieuvergunningen op 25 februari 2014 (ongunstig);
- f) het Agentschap Onroerend Erfgoed op 25 februari 2014 (ongunstig);
- g) de Interdepartementale Windwerkgroep op 18 maart 2014 (ongunstig);
- h) het Agentschap voor Natuur en Bos op 9 april 2014 (voorwaardelijk gunstig);
- i) de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie op 15 april 2014 (deels gunstig, deels ongunstig).

3.6. Met een besluit van 2 oktober 2014 verklaart de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw het beroep gedeeltelijk gegrond. De vergunning wordt verleend voor de exploitatie van WT1 en WT2. Voor WT3 wordt de vergunning echter geweigerd.

Deze beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Overwegende dat het beroep ingediend door de exploitant betrekking heeft op het weigeren van 3 windturbines;

Overwegende dat de deputatie de vergunning weigerde omdat de aanvraag niet voldoet aan de ruimtelijke bundeling met andere infrastructuur gezien WT3 verder van de E314 ligt in een gebogen lijn met de andere 2 turbines; dat er meerdere woningen gelegen zijn op een relatief korte afstand (< 250 m);

Overwegende dat onderhavig project een aanvraag betreft voor 3 windturbines gelegen langs de E314 (ten noorden); dat WT1 gelegen is op grondgebied van Tielt-Winge en WT2 en WT3 op grondgebied van de gemeente Aarschot; dat het gaat om windturbines met een maximale rotordiameter van 101 m, een tiphoogte van maximaal 150 m en een maximaal

individueel vermogen van 3,5 MW; dat WT1 en WT2 gelegen zijn op een afstand van ongeveer 492 m van elkaar; dat de onderlinge afstand tussen WT2 en WT3 ongeveer 579 m bedraagt;

Overwegende dat WT1 gelegen is op ongeveer 150 m en WT2 op ongeveer 175 m van de autosnelweg E314; dat WT3 verder ligt van de E314 in een gebogen lijn met de andere 2 windturbines; dat de afstand tussen WT3 en de E314 ongeveer 330 m bedraagt;

Overwegende dat de dichtste woning ten opzichte van WT1 gelegen is op ongeveer 253 m ten noorden van de turbine; dat er nog andere gebouwen iets dichter gelegen zijn, maar dat het gaat om een opslaggebouw en een wijnverwerkingsgebouw horende bij het kasteel en dus eigendom van de aanvrager; dat de dichtste woning van WT2 gelegen is op ongeveer 223 m ten oosten van de turbine; dat er een manege is gelegen op ongeveer 140 m van WT2; dat de dichtste woning ten opzichte van WT3 gelegen is op ongeveer 227 m ten noorden van de windturbine; dat deze dichtste woningen gelegen zijn in agrarisch gebied; dat de dichtste woningen in woongebied gelegen zijn op ongeveer 375 m, 411 m en 576 m;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek in Aarschot 1.584 individuele bezwaren en in Tielt-Winge 1.624 bezwaren werden ingediend die betrekking hebben op geluid, slagschaduw, natuur, ligging van de turbines en visuele verstoring van het landschap;

Overwegende dat volgens de sectorale voorwaarden van titel II van het VLAREM het specifiek geluid van windturbines beperkt moet zijn tot de richtwaarden zoals vermeld in bijlage 5.20.6.1 van titel II van VLAREM ofwel beperkt moet zijn tot het achtergrondgeluid; dat in het geval het achtergrondgeluid als norm gebruikt wordt, de afstand van de turbines tot de woningen, meer dan 3 maal de rotordiameter moet bedragen;

Overwegende dat in de aanvraag een geluidsstudie uitgevoerd door een erkend deskundige in de discipline geluid en trillingen (P13066 - 21 juni 2013) werd bijgevoegd; dat er in deze studie het specifiek geluid van de 3 windturbines voor 3 verschillende windturbintypes (Nordex N90, Repower MM82 en Repower MM 100) werd berekend en afgetoetst aan de richtwaarden en dit voor 26 beoordelingspunten; dat uit de studie blijkt dat voor de 26 beoordelingspunten er tijdens de dagperiode voldaan kan worden aan de richtwaarden; dat voor de avond- en nachtperiode er echter niet voor alle beoordelingspunten voldaan kan worden; dat vervolgens in de studie de berekening van het specifiek geluid gebeurde met gereduceerde modi; dat wanneer de turbines in een gereduceerde modus gezet worden er voldaan kan worden aan de richtwaarden tijdens de avond- en nachtperiode;

Overwegende dat voor de duidelijkheid inzake het achtergrondgeluid gesteld moet worden dat er geen gebruik gemaakt mag worden van het achtergrondgeluid voor de woningen gelegen op minder dan 3 keer de rotordiameter; dat in onderhavig project er een maximale rotordiameter van 101 m wordt aangevraagd; dat bijgevolg geen gebruik gemaakt mag worden van het achtergrondgeluid als norm voor de woningen gelegen binnen een afstand van 303 m; dat voor de 3 windturbines er woningen gelegen zijn binnen de 303 m; dat bijgevolg voor deze woningen geen gebruik gemaakt mag worden van het achtergrondgeluid;

Overwegende dat gelet op de noodzaak voor reductie en het nipt voldoen aan de sectorale voorwaarden het aangewezen is om ter garantie van de naleving van de voorwaarden in een bijzondere voorwaarde een controlemeting op te leggen; dat binnen een termijn van 6 maanden na de ingebruikname van de 3 windturbines geluidsmetingen ter controle moeten uitgevoerd worden door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid ter hoogte van de meest kritische plaatsen voor geluidshinder; dat de resultaten van deze metingen moeten worden bezorgd aan de afdeling Milieuvergunningen en de afdeling Milieu-inspectie;

Overwegende dat volgens artikel 5.20.6.2.3 van titel II van het VLAREM een slagschaduwnorm geldt van maximum 8 uur effectieve slagschaduw per jaar en maximum 30 minuten effectieve slagschaduw per dag voor elk relevant slagschaduwgevoelig object;

Overwegende dat in de aanvraag een slagschaduwstudie van 21 juni 2013 (RE-2012-00125) vervat zit; dat deze studie aangevuld werd op 30 september 2013; dat de te verwachten slagschaduw werd berekend aan de hand van WindPro; dat de berekeningen gebeurden voor het windturbinetype Repower MM100 (hoogste masthoogte en hoogste rotordiameter); dat er 27 slagschaduwgevoelige objecten werden bekeken; dat uit de berekeningen blijkt dat voor de 29 objecten slechts 6 voldoen aan de jaarlijkse norm van 8u en 3 aan de dagelijkse norm van 30 minuten; dat hierbij wel vermeld wordt dat een groot gedeelte van de receptoren geen relevante slagschaduwgevoelige objecten zijn omwille van beplantingen, objecten; dat er gesteld wordt dat er aan de norm van 8u/ jaar en 30min/dag steeds zal worden voldaan door het treffen van remediërende maatregelen zoals het uitrusten van de turbines met een automatische stilstand module;

Overwegende dat er gesteld wordt dat er eventuele verminderde energieopbrengsten zullen zijn voor omwonenden; dat deze op basis van een berekening vergoed zullen worden;

Overwegende dat het nemen van milderende maatregelen noodzakelijk is voor dit project om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken; dat mits het nemen van milderende maatregelen er aan de norm voldaan kan worden en zo de slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau gereduceerd kan worden;

Overwegende dat conform VLAREM alle windturbines geconstrueerd moeten worden volgens de veiligheidsaspecten van de norm IEC61400 of gelijkwaardig en voorzien moeten zijn van de nodige certificaten; dat alle windturbines voorzien moeten zijn van:

- 1° een ijsdetectiesysteem dat de turbine automatisch stillegt bij ijsvorming;
- 2° een bliksembeveiligingssysteem;
- 3° een redundant remsysteem;
- 4° een onlinecontrolesysteem, waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een turbine eigen controle-eenheid;

Overwegende dat in de aanvraag een veiligheidsstudie uitgevoerd door een erkend VR-deskundige (26 juni 2013) werd toegevoegd; dat de effectafstanden en de risicoafstanden werden bepaald volgens het beoordelingskader 'Studie Windturbines en Veiligheid' van januari 2007; dat deze effectafstanden en risicoafstanden bepaald zijn voor de 3 windturbinetypes; dat de maximale

effectafstanden de volgende zijn:

- gondelbreuk: 55 m (MM100);
- mastbreuk: 150 m (MM100);
- bladbreuk bij nominaal toertal: 140m (N90);
- bladbreuk bij mechanisch remmen: 186 m (N90);
- bladbreuk bij overtoeren: 371 m (N90);

Overwegende dat uit de aanvraag blijkt dat de risicoafstanden de volgende zijn:

- de 10^{-5} -contour is gelegen op 45 m (MM82), 50 m (N90) en 55 m (MM100);
- de 10^{-6} -contour is gelegen op 168 m (MM82), 186 m (N90) en 167 m (MM100);
- 10^{-7} -contour is gelegen op 168 m (MM82), 186 m (N90) en 167 m (MM100);

Overwegende dat de turbines gepland zijn in agrarisch gebied; dat er geen permanente aanwezigheid is in een straal van 100 m rondom de inplantingslocatie; dat hiermee wordt voldaan aan het 10^{-5} -criterium;

Overwegende dat de criteria voor het plaatsgebonden risico ten aanzien van gebieden met woonfunctie (10^{-6}) en terreinen met kwetsbare locaties (10^{-7}) zonder meer gerespecteerd worden;

Overwegende dat aangaande het groepsrisico er gesteld wordt dat gelet op de ligging van de 3 turbines er besloten kan worden dat er zonder meer voldaan wordt aan het groepsrisicocriterium in de betrokken omgeving;

Overwegende dat er geen installaties zijn met gevaarlijke stoffen; dat er bijgevolg ook geen indirecte risico's werden bestudeerd;

Overwegende dat inzake de ligging langs de E314 er gesteld wordt dat de minimale afstand tot de windturbines groter is dan de effectafstand voor mastbreuk zodat alleen scenario's van bladbreuk in dit geval nog mogelijk impact zouden kunnen hebben op transport van gevaarlijke producten op de E314; dat dit hier niet relevant is;

Overwegende dat het Directoraat-generaal Luchtvaart op 19 september 2013 stelt geen bezwaar te hebben tegen het oprichten van 3 windturbines voor zover de maximale tiphoogte van windturbine WT2 en WT3 de 138 m niet overschrijdt; dat gezien WT2 en WT3 moeten voldoen aan deze verlaagde tiphoogte, dit ook voor WT1 moet gelden om de visuele hinder te beperken; dat bijgevolg in een bijzondere voorwaarde opgelegd moet worden dat de windturbines een maximale tiphoogte van 138 m mogen hebben;

Overwegende dat volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, de inrichting gelegen is in het Demerbekken; dat de windturbines in een niet overstromingsgevoelig gebied zijn gelegen;

Overwegende dat de grondinname per windturbine een beperkte oppervlakte heeft; dat het hemelwater dat op de funderingssokkel valt naast de fundering kan infiltreren; dat de lozing van hemelwater dus niet gebeurt op 1 punt maar verspreid over een grotere oppervlakte; dat de afstand tussen de verschillende windturbines voldoende groot is zodat er geen cumulatieve effecten optreden;

Overwegende dat er geen schadelijke effecten op het watersysteem zullen

zijn; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het Integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Overwegende dat er ten westen van WT1 een natuurgebied gelegen is op 60 m en ten oosten een parkgebied op ongeveer 90 m; dat ten oosten van dit parkgebied WT2 gelegen is op ongeveer 40 m;

Overwegende dat tijdens eerste aanleg er een voorlopig ongunstig advies door het Agentschap Natuur en Bos werd verleend gezien het dossier geen toetsingsnota van de mogelijke effecten op vogels en vleermuizen op projectniveau bevatte en dat omwille van de mogelijke impact op landschap en omgeving er meer duidelijkheid geboden moest worden over locatie en inrichting van werf- en toegangswegen;

Overwegende dat de exploitant tijdens de provinciale milieuvergunningscommissie een nota inzake de impact van windturbines op onder andere vogels en vleermuizen en een nota inzake toegangswegen neerlegde;

Overwegende dat tijdens de beroepsfase de nota inzake de impact op vogels en vleermuizen werd overgemaakt aan het Agentschap Natuur en Bos (ANB); dat op 21 februari 2014 het Agentschap Natuur en Bos een ongunstig subadvies verleende voor WT1 en een voorwaardelijk gunstig subadvies voor WT2 en WT3; dat in het advies gesteld wordt dat de bijkomende nota een beknopte impactanalyse van effecten op vogels en vleermuizen omvat; dat het ANB niet akkoord kan gaan met de conclusie dat risico's op vogels en vleermuizen minimaal zullen zijn; dat in de impactanalyse wordt aangegeven dat er nog een leemte in de kennis zit: er werden geen gerichte inventarisaties uitgevoerd naar de aanwezigheid van vogel- of vleermuissoorten zodat de conclusies gebaseerd worden op een algemene kwalitatieve bespreking; dat de nota in het bijzonder naar vleermuizen niet consequent is; de waarde van de omringende bossen voor het voorkomen van vleermuizen wordt variabel ingeschat van uiterst geschikt voor vleermuizen tot matig geschikt voor de algemene voorkomende soorten vleermuizen; dat de stelling dat vleermuizen al in belangrijke mate verstoord worden door lichthinder vanwege de snelweg onterecht is, aangezien op dit traject 's nachts de verlichting gedoofd wordt; dat WT1 zich ook situeert op mogelijke vliegroutes van vleermuizen; dat mogelijke significante effecten op vogel- en vleermuissoorten bijgevolg niet uitgesloten worden; dat het risico op nadelige effecten het hoogst is voor WT1 en in mindere mate voor WT2; dat WT1 zich namelijk tussen twee oude boskernen (Herenbos en domein Haksberg) bevindt; dat dergelijke oudere boskernen potentieel belangrijk kunnen zijn als verblijf-, voedsel en overwinteringsplaats voor vleermuizen en verstoringgevoelige vogelsoorten; dat ten aanzien van dergelijke risicogebieden een minimale buffer in acht genomen moet worden van 200 m, conform het INBO-rapport van Everaert J., Peymen J. & Van Straaten D. (2011), 'Risico's voor vogels en vleermuizen bij geplande windturbines in Vlaanderen. Dynamisch beslissingsondersteunend instrument'; dat WT1 zich op minder dan 200 m van deze oude boskernen bevindt; dat WT2 zich op de voorgestelde locatie op eveneens minder dan 200 m afstand van de oude boskernen bevindt; dat de overslag van de wieken zelfs tot boven het aanpalend bosbestand komt; dat hier een verplaatsing van de locatie over een afstand van 50 m in noordoostelijke richting wel het risico kan verminderen; dat bijgevolg

ongunstig subadvies voor WT1 wordt verleend en voorwaardelijk gunstig subadvies voor WT2 mits deze 50 m verplaatst wordt in noordoostelijke richting;

Overwegende dat de exploitant op 2 en 4 april 2014 nog aanvullende nota's overmaakte aan het ANB; dat dit op 9 april 2014 resulteerde in een aanvullend voorwaardelijk gunstig subadvies van het ANB; dat in de aanvullende nota's enkele bijkomende natuurgerichte maatregelen worden voorgesteld die substantieel de levensvoorwaarden voor vleermuizen en vogels in het domein Haksberg verbeteren en bevorderlijk kunnen beschouwd worden voor de biodiversiteit in het algemeen;

Overwegende dat in de aanvullende nota onder punt 4 verschillende maatregelen worden voorgesteld om de effecten ten gevolge van het windturbineproject te verminderen; dat de nota volgende maatregelen beschrijft:

- verbinden van boskernen door de aanplant van inheemse bomen en struiken zodat een lijnvormige verbinding wordt gecreëerd die vleermuizen en vogels langsheen de windturbines leidt; het valleitje van de Motte wordt op die manier verbonden met de bossen op het domein; de breedte moet minstens 10 m bedragen;
- vochtige hooilanden creëren aan de zuidzijde van het perceel waarop WT1 is voorzien; deze zone is vochtig waardoor deze minder geschikt is voor wijnbouw; het hooiland kan al dan niet ingezaaid worden met een mengsel van wilde bloemen; dergelijk hooiland trekt insecten aan die als voedsel kunnen dienen voor vleermuizen en vogels;
- vleermuiskasten en nestkasten kunnen voorzien worden in de beboste delen op het domein; het gebruik van platte en bolle kasten is aan te raden op een hoogte van minstens 4 m en gericht naar verschillende windrichtingen; deze kasten moeten voldoende vrij hangen zodat de vleermuizen goed kunnen aanvliegen; bij nestkasten voor vogels wordt vooral gefocust op holenbroeders zoals spechten, uilen en mezen; deze kasten zijn het best naar het noordoosten georiënteerd zodat ze uit de volle zon, wind of regen gehouden worden;
- gericht en natuurvriendelijk beheer van de bosjes die in eigendom en beheer zijn van de heer Rutten met beheersplan; met aandacht voor staand dood hout dat zorgt voor natuurlijke nest- en slaapgelegenheid; bepaalde exoten (zoals Amerikaanse eik) kunnen geringd worden zodat deze geleidelijk aan afsterven;
- waterpartijen worden natuurvriendelijk ingericht waarbij de 2 waterpartijen bestaan uit kuilen waarin oppervlaktewater blijft staan; de vijvers kunnen voor vleermuizen interessant gemaakt worden door oevervegetaties te creëren; de oevers moeten daarbij afgeschuind worden; dat het aangewezen is om deze maatregelen als bijzondere voorwaarden op te leggen;

Overwegende dat het ANB het nodig acht dat er ook een monitoring van de situatie voor vleermuizen wordt doorgevoerd en dit zowel voor als na de realisatie van het hele project (windturbines + natuurmaatregelen); dat door een inventarisatie te doen gedurende een 5-tal jaar na de projectrealisatie, een beter beeld verkregen wordt op de lokale effecten van de windturbines en de

genomen natuurmaatregelen; dat het aangewezen is om dit als bijzondere voorwaarde op te leggen;

Overwegende dat in het subadvies van ANB van 9 april 2014 volgende bemerkingen worden opgelijst:

- de milderende maatregelen 1 tot en met 5 uit de aanvullende nota en de monitoring moeten in de vergunning verankerd worden, met inbegrip van een uitvoeringstermijn;
- de wijze waarop de vleermuizenmonitoring wordt uitgevoerd, moet voorgelegd worden aan een specialist ter zake;
- het hooiland voorzien in punt 4.2 van de nota mag ook een bloemenrijke ruigte worden, indien de standplaats er zich toe leent;
- de lijst met inheemse struiken in punt 4.1 van de nota is een goede basis maar moet niet als limitatief beschouwd worden;

Overwegende dat er een subadvies gevraagd werd aan het agentschap Onroerend Erfgoed; dat op 25 februari 2014 er een ongunstig advies werd verleend; dat de inplanting van de turbines voorzien is op de heuvelrug die de noordelijke flank van het Hageland markeert; dat twee windturbines, op een hoogte van 60 TAW staan en de meest westelijke op de rand van de vallei van de Grote Motte staat; dat omwille van hun inplanting op een heuvelkam zij zichtbaar zullen zijn in de ruime omgeving, zeker in noordelijke richting waar er een vrij abrupte overgang is naar de vlakke topografie van de Zuiderkempfen; dat het domein reeds zwaar aangetast werd door de aanleg van een motorcrosscircuit rond 1980; dat desondanks er nog verschillende erfgoedwaarden aanwezig zijn; dat het project echter niet is gelegen in een beschermd gebied;

Overwegende dat de inplantingsplaats van de turbines eeuwenlang tot een uitgestrekt boscomplex behoorde; dat ten noorden van het huidige kasteeldomein Haksberg een indrukwekkende holle weg loopt die deel uitmaakte van de oude verbinding tussen Rillaar en Bekkevoort; dat vanaf het einde van 19de eeuw het bos in de omgeving massaal is gerooid; dat hierdoor er een gevarieerd landschap met bosfragmenten, akkers en graslanden als dusdanig is vertaald in de gewestplannen;

Overwegende dat daarnaast in de directe omgeving van de turbines enkele zeer belangrijke archeologische sites aanwezig zijn uit de prehistorie (P. Vermeersch, 'Landschap in het noordelijk Hageland gedurende de prehistorie,' 1971); dat de topografische en bodemkundige situatie ter hoogte van de turbines identiek is aan deze en andere gekende archeologische sites in de omgeving; dat de gekende archeologische sites zowel in het paleolithicum als in het neolithicum te dateren zijn, maar gezien de landschappelijke situatie bewoning en andere activiteiten uit latere periodes evenzeer mogelijk zijn; dat het toponiem 'Galgenberg' ter hoogte van de middelste windturbine op een archeologische potentie wijst; dat volgens de informatie van Onroerend Erfgoed de terreinen tot op heden onverstoord zijn;

Overwegende dat het agentschap Onroerend Erfgoed in grote lijnen de volgende bezorgdheden heeft:

- onvoldoende bundeling van de windturbines aan een lijninfrastructuur, impact van windturbines op de relatief hoge landschappelijke kwaliteit;
- ontbrekende informatie over de realisatie van de windturbines en zware

belasting omliggende wegen;

- geen informatie over het omgaan met archeologische vondsten;

Overwegende dat de exploitant in een bijkomend schrijven aan het agentschap voor Onroerend Erfgoed van 27 maart 2014 volgende informatie toevoegt:

- een nota die de bundeling van de windturbines aan de lijninfrastructuur beschrijft samen met een verdere toelichting omtrent het reeds structureel aangetast gebied;

- een nota die de realisatie van de windturbines van Wijnkasteel Haksberg in detail beschrijft;

- in de reeds verleende bouwvergunning is volgende voorwaarde opgenomen: 'Er moet voldaan worden aan de vondstmelding zoals bepaald in het decreet van 20 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium'; door deze voorwaarde wordt volgens de exploitant voldaan aan het afwegingspunt dat is opgenomen in het advies vanuit de discipline Archeologie;

Overwegende dat de zone rond de windturbines reeds structureel aangetast is; dat de aanwezige lijninfrastructuur E314 reeds een grote impact heeft op het landschap; dat de maatregelen ten gunste van de vogels en vleermuizen, met name het aanbrengen van aanplantingen voor de verbinding van de boskernen, tevens zorgen voor een verhoging van de landschappelijke waarde rondom de windturbinelocaties; dat door de hoogtebeperking van 138 m, opgelegd in het bovenvermelde subadvies van het Directoraat-generaal Luchtvaart, alle windturbines tot dezelfde, lagere hoogte zullen beperkt worden waardoor de visuele impact zal verminderen; dat verder gesteld moet worden dat de windturbines niet gelegen zijn in een beschermd gebied;

Overwegende dat in de nota 'Realisatie van windturbine' wordt gesteld dat de grazige bermen van de bestaande (veld)wegen als toegangswegen maar langs 1 kant worden ingenomen; dat op deze manier telkens de berm aan de andere zijde gespaard blijft; dat na het afronden van de werken al het aangebrachte materiaal terug wordt verwijderd en dit binnen een termijn van 1 maand na het beëindigen van de werken; dat de bermen na het verwijderen van het materiaal terug hersteld worden en indien nodig genivelleerd worden en ingezaaid met Italiaans raaigras; dat er te allen tijden getracht wordt een maximale vrijwaring te bekomen van de kleine landschapselementen bestaande uit bomen en struiken; dat de permanente verharding van het kraanopstelvlak na de constructie van de windturbines zal gereduceerd worden tot een oppervlakte van 25 m op 25 m in plaats van 25 m op 45 m;

Overwegende dat de exploitant zich engageert om voorafgaand aan de realisatie van het windturbineproject een archeologisch studiebureau aan te stellen ter uitvoering van:

- het begeleid afgraven van de teelaarde;

- aansluitende opgravingen van eventuele aanwezige archeologische sporen;

Overwegende dat hiermee een afdoend antwoord wordt geboden op de bezorgdheden van het agentschap Onroerend Erfgoed;

Overwegende dat het projectgebied gelegen is in agrarisch gebied (WT2 en WT3) en in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied (WT1);

Overwegende dat agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw in de ruime zin; dat behoudens bijzondere bepalingen agrarische gebieden alleen de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven mogen bevatten; dat gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter of voor intensieve veeteelt, slechts mogen opgericht worden op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft; dat de afstanden niet gelden in geval van uitbreiding van bestaande bedrijven; dat de overschakeling naar bosgebied toegestaan is overeenkomstig de bepalingen van artikel 35 van het Veldwetboek, betreffende de afbakening van de landbouw- en bosgebieden; dat de landschappelijke waardevolle gebieden bovendien gebieden zijn waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen; dat de aanvraag niet in overeenstemming is met het geldend gewestplan;

Overwegende dat met toepassing van artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) een milieuvergunningsaanvraag voor een nieuwe inrichting gunstig geadviseerd en vergund kan worden in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad en de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift;

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de VCRO voorziet in de mogelijkheid om bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, af te wijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008; dat overeenkomstig het artikel 7.4.13, eerste lid, van de VCRO, het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied concordeert met de standaardtypebepaling voor het gebied landbouw; dat voormelde standaardtypebepaling windturbines toelaat voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat dit moet worden aangetoond in een lokalisatienota waarin de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodembebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten moeten worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat het project zich situeert aan de noordzijde van de E314; dat het landschap er erg glooiend is en her en der verspreide of in cluster vervatte bebouwing aanwezig is; dat het sterk glooiende landschap ter plaatse sterk doorsneden is door beboste gebieden; dat de autosnelweg, hoewel plaatselijk ingegraven, een markant gegeven is in het landschap; dat de kleine visuele onderbreking van de E314 door het erg plaatselijk ingegraven

trajectdeel hieraan niets verandert; dat de autosnelweg westelijk en oostelijk door de ophoging van het reliëf en het op- en afrittencomplex duidelijk aanwezig is in het structureel aangetast landschap; dat vervoersbewegingen, verlichtingspalen en markant aanwezig geluid hiervan duidelijke indicatoren zijn; dat de windturbines van een naburig project te Bekkevoort er eveneens van ver zichtbaar zijn;

Overwegende dat WT1 zich situeert op ongeveer 150 m van de E314, WT2 op ongeveer 175 m en WT3 op ongeveer 330 m; dat WT1 en WT2 op ongeveer 493 m van elkaar gelegen zijn, en WT2 en WT3 op ongeveer 580 m; dat WT1 en WT2 als voldoende gebundeld met de E314 kunnen worden beschouwd; dat door de grotere afstand tussen windturbine WT2 en WT3 en de grotere afstand tussen WT3 en de snelweg, WT3 niet meer beschouwd kan worden als voldoende gebundeld bij de autosnelweg en de andere 2 windturbines; dat er omwille van de markant grotere afstand van WT3 tot de E314 niet meer van een lijnopstelling met de andere 2 turbines kan worden gesproken; dat om deze reden WT3 niet aanvaardbaar wordt geacht;

Overwegende dat de inplanting van de 2 andere windturbines (WT1 en WT2) slechts een relatief beperkte oppervlakte innemen waardoor de impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar is; dat het landschappelijk waardevol agrarisch gebied waar windturbine WT1 zich situeert, een zeer smalle strook tussen het parkgebied van het wijnkasteel Haksberg en het westelijk aanpalend natuurgebied betreft; dat het agrarisch gebied waar windturbine WT2 zich situeert een strook tussen het parkgebied en een oostelijk gelegen bosje betreft;

Overwegende dat de inplantingswijze en de aard van de twee weerhouden windturbines (WT1 en WT2) beantwoorden aan de uitzonderingsregelgeving, zoals vervat in de clicheringsregeling van artikel 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en aan het bundelingsprincipe; dat de goede plaatselijke aanleg niet in het gedrang komt;

Overwegende dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de aangevraagde inrichting, mits naleving van de milieuvergunningvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt; dat windturbine 3 vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet aanvaardbaar wordt geacht".

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Excepties nopens het belang van de verzoekende partij

4. In haar memorie van antwoord werpt de verwerende partij op dat uit het verzoekschrift niet blijkt dat de verzoekende partij belang heeft bij de nietigverklaring van de vergunning voor WT1 die gepland wordt op het grondgebied van de gemeente Tielt-Winge. In ondergeschikte orde vraagt de

verwerende partij dat de gebeurlijke vernietiging van de bestreden beslissing beperkt wordt tot de vergunning voor WT2. Zij meent dat beide windturbines op zichzelf staan en dat de milieuvergunning om die reden deelbaar is.

5. De tussenkomende partij werpt eveneens op dat de verzoekende partij niet doet blijken van het in rechte vereiste belang. De mogelijke hinder die WT2 zal meebrengen voor de omwonenden vormt immers geen persoonlijk en rechtstreeks nadeel in hoofde van de verzoekende partij. Zo zij in werkelijkheid opkomt voor de persoonlijke belangen van haar inwoners, gaat het om een actio popularis. Bovendien beschikt de verzoekende partij te dezen niet over de vereiste kwaliteit om de belangen van al haar inwoners te verdedigen omdat sommige van hen participeren in het project en er dus voorstander van zijn. Er kunnen bovendien ernstige vragen worden gesteld bij de vermeende nadelen die de inwoners zouden ondervinden aangezien geen enkele zich tot de Raad van State heeft gewend. Tot slot merkt de tussenkomende partij op dat WT1 op het grondgebied van de gemeente Tiel-Winge is gesitueerd. De verzoekende partij ontbeert het belang om op te komen voor het ruimtelijk beleid dat in een andere gemeente wordt gevoerd.

6. In haar memorie van wederantwoord verwijst de verzoekende partij vooreerst naar haar uiteenzetting over het belang in het verzoekschrift tot nietigverklaring. Voorts betoogt zij dat hinder afkomstig van windturbines niet stopt aan de gemeentegrenzen, dat het vrijwaren van de open ruimte een doelstelling vormt die voor gevolg heeft dat ook de vergunning voor WT1 moet kunnen worden bestreden, dat deze vergunning niet afsplitsbaar is aangezien het helemaal niet vaststaat dat de verwerende partij een dergelijke aanvraag zou hebben vergund, dat de betrokken windturbines zich ofwel op het grondgebied van de stad Aarschot ofwel net daarbuiten bevinden, dat tijdens het openbaar onderzoek 1.584 bezwaren werden ingediend, dat zij ongunstig advies heeft uitgebracht naar aanleiding van de stedenbouwkundige vergunningsprocedure, dat zij zich helemaal niet beroept op een zuivere actio popularis maar haar belangen nu eenmaal samenvallen met het algemeen belang, dat het benaarstigen van een ander dan het algemeen belang voor haar zou neerkomen op machtsafwending, dat het

feit dat enkele inwoners participeren in het project niet impliceert dat zij zich met het belang van die inwoners moet vereenzelvigen en dat uit de afwezigheid van annulatieberoepen ingesteld door omwonenden geen berusting kan worden afgeleid.

7. De tussenkomende partij benadrukt in haar laatste memorie nog dat de vermeende omgevingshinder geen persoonlijk nadeel van de verzoekende partij is en dat in het verzoekschrift tot nietigverklaring moet worden toegelicht waarom het algemeen belang gediend zou zijn bij de vernietiging van het bestreden besluit.

Beoordeling

8. Overeenkomstig artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kunnen de beroepen tot nietigverklaring voor de Raad van State worden gebracht door elke partij welke doet blijken van een benadeling of van een belang. De verzoekende partij moet doen blijken van het rechtens vereiste, rechtstreeks, persoonlijk, zeker en actueel belang bij de gevraagde vernietiging.

Om belang te hebben bij het bestrijden van de aan de tussenkomende partij verleende milieuvergunning moet de verzoekende partij derhalve aantonen of minstens aannemelijk maken dat zij nadeel kan ondervinden door de vergunde exploitatie. Een gemeente heeft belang bij een annulatieberoep tegen een milieuvergunning die werd verleend voor een hinderlijke inrichting op de grens van het grondgebied van een aangrenzende gemeente, wanneer zij aannemelijk maakt dat haar beleid inzake milieu en ruimtelijke ordening wordt doorkruist.

De vergunde windturbines (WT1 en WT2) zijn gesitueerd op de grens van de stad Aarschot en de gemeente Tiel-Winge. In het verzoekschrift tot nietigverklaring stelt de verzoekende partij dat de bestreden milieuvergunning haar

gemeentelijke bevoegdheid om bij te dragen tot het welzijn van de burgers en de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied aantast en dat de uitoefening van die bevoegdheid onder meer meebrengt dat zij moet waken over de visuele en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving en moet nagaan of vergunningsaanvragen niet leiden tot overdreven hinder. Aangenomen wordt dat de verzoekende partij in de uitoefening van haar gemeentelijke bevoegdheden, die gericht zijn op de behartiging van het algemeen belang, moet worden geacht te streven naar het behoud van een goede ruimtelijke ordening en dat zij persoonlijk belang heeft bij de nietigverklaring van een milieuvergunning die daar afbreuk aan doet.

9. De omvang van de vernietiging wordt beoordeeld in randnummer 22.

De excepties worden verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunt van de partijen

10. In een eerste middel wordt de schending aangevoerd van de artikelen 4.4.9, 5.6.7 en 7.4.13 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (hierna: typevoorschriftenbesluit), de artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen (hierna: inrichtingsbesluit), het bij koninklijk besluit van 7 november 1978 vastgestelde gewestplan Aarschot-Diest, en de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet).

De verzoekende partij stelt vooreerst dat artikel 4.4.9 VCRO en artikel 3 van het typevoorschriftenbesluit niet thuishoren in een milieuvergunningsprocedure, terwijl deze bepalingen in de bestreden beslissing wel als rechtsgrond worden aangehaald om de milieuvergunning te verlenen. Er wordt bijgevolg een foutieve afwijkingsregeling toegepast. Voorts zet zij uiteen dat de bestreden beslissing geen afdoende motivering bevat met betrekking tot de overeenstemming van het project met het bestemmingsvoorschrift landschappelijk waardevol agrarisch gebied, dat de ligging in een dergelijk gebied een esthetische toets vereist die in de motivering van de vergunning tot uitdrukking moet worden gebracht, dat de verwerende partij zich te dezen heeft beperkt tot een loutere toelichting van de feitelijke toestand waarbij er ten onrechte wordt van uitgegaan dat het landschappelijk waardevol agrarisch gebied beperkt is tot een smalle strook en dat uit de gegeven motivering alleszins niet kan worden afgeleid dat de verwerende partij “rekenschap heeft gegeven aan de vereisten van de planologische bestemming tot het vrijwar[en] van het landschap”. Ook merkt de verzoekende partij op dat uit artikel 5.6.7 VCRO voortvloeit dat met pertinente motieven moet worden aangetoond dat de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad, doordat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt. De bestreden beslissing bevat echter geen dergelijke motivering. De windturbines worden telkens in het midden van een agrarisch gebied voorzien. Zij vormen als zodanig een gevaar voor de toekomstige of te realiseren bestemming van het gebied. Volgens de verzoekende partij heeft de verwerende partij “zich beperkt tot een nietszeggende zinsnede die op om het even welke vergunningsaanvraag had kunnen worden toegepast”.

11. De verwerende partij werpt op dat in het middel niet wordt uiteengezet op welke wijze artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit en de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet geschonden zijn, zodat het middel op deze punten niet ontvankelijk is.

Ten gronde antwoordt zij dat in de motivering van de bestreden beslissing wel degelijk wordt verwezen naar artikel 5.6.7 VCRO en dat zij op correcte wijze toepassing heeft gemaakt van de artikelen 4.4.9 en 7.4.13 VCRO en van het typevoorschriftenbesluit. Met betrekking tot de verenigbaarheid met het landschappelijk waardevol agrarisch gebied, merkt de verwerende partij op dat enkel WT1 in een dergelijk gebied gelegen is en dat in de motivering van de bestreden beslissing afdoende op deze problematiek wordt ingegaan. In dit verband wordt erop gewezen dat het landschap waar de windturbine wordt ingeplant reeds structureel is aangetast, dat de windturbines een beperkte hoogte hebben waardoor ook de visuele impact ervan beperkt is terwijl de windturbines van een naburig project te Bekkevoort van ver zichtbaar zijn en dat het betrokken gebied bestaat uit een zeer smalle strook gesitueerd tussen het parkgebied van het wijnkasteel en het westelijk aanpalend natuurgebied. Het aangevoerde middel zou daarenboven stoelen op een verkeerde lezing van het bestreden besluit; in de overwegingen ervan wordt enkel een omschrijving gegeven van de ligging van WT1, zonder uitspraak te doen over het noordelijker gelegen deel van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De verwerende partij herhaalt dat de verzoekende partij nergens gewag maakt van de agrarische belangen die zij zou wensen te beschermen, zodat haar kritiek onontvankelijk is wegens gebrek aan het rechtens vereiste belang. Voorts benadrukt zij de beperkte impact van de windturbines en de sterke doorsnijding van het agrarisch gebied door beboste gebieden. Eveneens zou de impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar zijn. Er wordt niet aangetoond dat haar beoordeling onjuist of kennelijk onredelijk is.

12. De tussenkomende partij werpt eveneens op dat de schending van artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit niet wordt toegelicht. Voorts ziet zij niet in waarom de bestreden beslissing op een onwettige grondslag zou zijn gebaseerd. Artikel 5.6.7, § 1, eerste lid, VCRO veronderstelt dat aan twee voorwaarden wordt voldaan: de vergunningverlener moet toetsen aan de goede ruimtelijke ordening die niet mag worden geschaad door het verlenen van de

vergunning, en de inrichting moet stedenbouwkundig vergunbaar zijn. De bestreden beslissing gaat, wat de verenigbaarheid van de aanvraag met de bestemmingsgebieden agrarisch en landschappelijk waardevol agrarisch gebied betreft, in op deze aspecten. In tegenstelling tot wat de verzoekende partij beweert, vormt noch artikel 4.4.9 VCRO noch artikel 3 van het typevoorschriftenbesluit de grondslag van de bestreden beslissing, maar wel het motief dat de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van de bepaling van stedenbouwkundige voorschriften zoals vereist door artikel 5.6.7 VCRO. De bestreden beslissing bevat daarnaast ook een omstandige beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Zodoende zijn de twee toepassingsvoorwaarden van artikel 5.6.7 VCRO vervuld. De tussenkomenende partij accentueert dat enkel WT1 in landschappelijk waardevol agrarisch gebied gelegen is en dat in de bestreden beslissing afdoende wordt gemotiveerd waarom de inrichting verenigbaar is met de planologische voorschriften. In zoverre de verzoekende partij kritiek lijkt uit te oefenen op het oordeel van de verwerende partij dat de impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar is, werpt de tussenkomenende partij tegen dat deze kritiek geen afbreuk doet aan de vaststelling dat de windturbines slechts een relatief beperkte oppervlakte innemen en dat ze geplaatst zullen worden in stroken agrarisch gebied die zijn ingesloten door beboste gebieden. De tussenkomenende partij besluit dat de stedenbouwkundige verenigbaarheid van de windturbines afdoende werd beoordeeld en gemotiveerd.

13. In haar memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekende partij dat de schending van artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit wel degelijk wordt aangetoond, dat zij uit de motivering van de bestreden beslissing niet kan afleiden waarom werd voldaan aan de vereisten tot vrijwaring van het landschap, dat de vaststelling dat het landschap reeds zou zijn aangetast geen wettig motief vormt en niet toelaat afbreuk te doen aan de vrijwaringsplicht die gericht is op de toekomst, dat de vergunde constructies zeer groot en markant aanwezig zijn in het landschap, dat de verwijzing naar een ander project in de buurt de hinder ervan niet kan vergoelijken en dat niet kan worden ingezien hoe zij de bestreden beslissing verkeerd zou hebben gelezen met betrekking tot de smalle strook landschappelijk

waardevol agrarisch gebied. Zij herhaalt dat de duurzame ontwikkeling, waaronder het vrijwaren van het landbouwareaal, behoort tot haar gemeentelijke taakstellingen. Tot slot merkt zij op dat het verweer in de memorie van antwoord deels gebaseerd is op motieven die niet in de bestreden beslissing zijn terug te vinden.

14. In haar laatste memorie verwijst de verwerende partij opnieuw naar de motieven van het bestreden besluit die verantwoorden dat WT1 in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied wordt vergund. Voorts laat ze nog gelden dat het landschap in kwestie, met inbegrip van de doorkijk tussen de twee beboste gebieden, structureel is aangetast door de autosnelweg en zijn voorzieningen. Waar de verzoekende partij er een andere opinie op nahoudt, gaat het om loutere opportunitetskritiek.

15. De tussenkomenende partij benadrukt in haar laatste memorie dat artikel 4.4.9 VCRO noch artikel 3 van het typevoorschriftenbesluit als grondslag hebben gediend voor het nemen van de bestreden beslissing maar enkel als motivering dat de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van een stedenbouwkundig voorschrift, zoals wordt vereist door artikel 5.6.7 VCRO. Zij ontkent dat het landschappelijk waardevol gebied waarbinnen WT1 is gesitueerd werd geminimaliseerd. Integendeel wordt in de bestreden beslissing op waarheidsgetrouwe wijze de inplantingsplaats van WT1 beschreven. De tussenkomenende partij ziet ook niet in waarom het noodzakelijk zou zijn de gehele zone die bestemd is tot landschappelijk waardevol gebied te beschrijven wanneer daarmee niets wordt toegevoegd aan de besluitvorming. Het bestreden besluit bevat een esthetische toets. Uit de motivering ervan blijkt immers dat de landschapswaarde wordt verhoogd door bijzondere milderende maatregelen en dat het landschap reeds structureel is aangetast zodat de inplanting van de windturbines op de voorgestelde locatie geen grote impact heeft.

Beoordeling

16. Het middel voldoet alleszins aan de vereisten van artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in zoverre de schending wordt aangevoerd van artikel 5.6.7, § 1, eerste lid, VCRO. Voor de beoordeling van de overige belangexcepties wordt verwezen naar de randnummers 8 en 22.

17. Overeenkomstig voornoemde bepaling, waarvan toepassing wordt gemaakt in de bestreden beslissing, kan een milieuvergunningsaanvraag gunstig geadviseerd en vergund worden in afwijking op de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover voldaan is aan beide hiernavolgende voorwaarden:

“1° de goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad, hetgeen in het bijzonder betekent dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort;

2° de inrichting is stedenbouwkundig vergunbaar in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting, is hoofdzakelijk vergund”.

Indien de vergunningverlenende overheid deze afwijkingsregeling wenst toe te passen, zal zij derhalve moeten onderzoeken én motiveren waarom de aangevraagde nieuwe inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift.

18. Overeenkomstig het van toepassing zijnde gewestplan “Aarschot-Diest”, is het projectgebied van WT1 gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, waarvoor de bestemmingsvoorschriften neergelegd in de artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het inrichtingsbesluit gelden.

Artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit luidt als volgt:

“De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven. [...]”.

Artikel 15.4.6.1 van het inrichtingsbesluit bepaalt:

“De landschappelijk waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapontwikkeling te doen. In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen”.

Uit de samenlezing van deze voorschriften volgt dat de toelaatbaarheid van hinderlijke inrichtingen in landschappelijk waardevolle gebieden op grond van een tweevoudig criterium moet worden getoetst: ten eerste een planologisch, dat veronderstelt dat de overheid nagaat of de te vergunnen inrichting in overeenstemming is met de bestemming agrarisch gebied, en ten tweede een esthetisch, dat inhoudt dat de inrichting in overeenstemming is met de eisen ter vrijwaring van het landschap.

19. WT1 is volgens de bestreden beslissing vergunbaar door toepassing te maken van de afwijkmogelijkheid voorzien in artikel 4.4.9 VCRO.

Artikel 4.4.9 VCRO luidt als volgt:

“§ 1. Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor windturbines en windturbineparken, alsook voor andere installaties voor de productie van energie of energierecuperatie in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare

categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat”.

Blijkens de tabel opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, VCRO concordeert het bestemmingsvoorschrift “Agrarische gebieden” met de (sub)categorie van gebiedsaanduiding “Landbouw”. De standaardtypebepaling voor “Agrarisch gebied” in de categorie van gebiedsaanduiding “Landbouw” is opgenomen in punt 4.1 van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit, en luidt als volgt:

“Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw.

Alle werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten.

Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken.

[...]

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

[...]

- het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd”.

20. Een landschappelijk waardevol agrarisch gebied is een agrarisch gebied dat in overdruk als landschappelijk waardevol wordt bestempeld. Hieruit volgt dat, in beginsel, met toepassing van artikel 4.4.9 VCRO, het niet is uitgesloten om windturbines te vergunnen in landschappelijk waardevolle agrarische gebieden.

Evenwel stelt het typevoorschriftenbesluit als vereiste dat de effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota dienen te worden beschreven en geëvalueerd. Bijgevolg is de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling of de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is, er steeds toe gehouden een toets op de schoonheidswaarde van het gebied uit te voeren, hetgeen inhoudt dat in de bestreden beslissing de bestaande toestand, alsook het effect van de aangevraagde inrichting op die bestaande toestand, afdoende wordt beschreven en beoordeeld.

21. In dit kader zijn volgende overwegingen in de bestreden beslissing relevant:

“[...] dat voormelde standaardtypebepaling windturbines toelaat voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat dit moet worden aangetoond in een lokalisatienota waarin de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten moeten worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat het project zich situeert aan de noordzijde van de E314; dat het landschap er erg glooiend is en her en der verspreide of in cluster vervatte bebouwing aanwezig is; dat het sterk glooiende landschap ter plaatse sterk doorsneden is door beboste gebieden; dat de autosnelweg, hoewel plaatselijk ingegraven, een markant gegeven is in het landschap; dat de kleine visuele onderbreking van de E314 door het erg plaatselijk ingegraven trajectdeel hieraan niets verandert; dat de autosnelweg westelijk en oostelijk door de ophoging van het reliëf en het op- en afrittencomplex duidelijk aanwezig is in het structureel aangetast landschap; dat vervoersbewegingen, verlichtingspalen en markant aanwezig geluid hiervan duidelijke indicatoren zijn; dat de windturbines van een naburig project te Bekkevoort er eveneens van ver zichtbaar zijn;

[...]

Overwegende dat de inplanting van de 2 andere windturbines (WT1 en WT2) slechts een relatief beperkte oppervlakte innemen waardoor de impact op

de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar is; dat het landschappelijk waardevol agrarisch gebied waar windturbine WT1 zich situeert, een zeer smalle strook tussen het parkgebied van het wijnkasteel Haksberg en het westelijk aanpalend natuurgebied betreft; dat het agrarisch gebied waar windturbine WT2 zich situeert een strook tussen het parkgebied en een oostelijk gelegen bosje betreft;

Overwegende dat de inplantingswijze en de aard van de twee weerhouden windturbines (WT1 en WT2) beantwoorden aan de uitzonderingsregelgeving, zoals vervat in de clischeringsregeling van artikel 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en aan het bundelingsprincipe; dat de goede plaatselijke aanleg niet in het gedrang komt”.

Noch het motief dat het landschap reeds structureel zou zijn aangetast door een autosnelweg en bijhorende infrastructuur, noch het motief dat de windturbines van een naburig project te Bekkevoort van ver zichtbaar zijn, vormen een deugdelijke verantwoording voor de verdere aantasting van het betrokken landschap door de inplanting van een windturbine met een maximale rotordiameter van 101 meter en een tiphoogte van maximaal 138 meter. Waar de verwerende partij het betrokken landschappelijk waardevol agrarisch gebied omschrijft als “een zeer smalle strook tussen het parkgebied van het wijnkasteel Haksberg en het westelijk aanpalend natuurgebied”, negeert zij het feit dat deze smalle strook naar het noorden toe verruimt tot een groter gebied met dezelfde bestemming. Rekening houdend met de concrete kenmerken van de aangevraagde inrichting, inzonderheid de hoogte ervan, mocht de verwerende partij de beoordeling van de effecten op het landschap niet beperken tot bedoelde “smalle strook”.

Het middel is gegrond.

VI. Omvang van de vernietiging

22. Hoewel de vergunde windturbines in milieutechnisch opzicht afsplitsbaar zijn, wordt niet ingegaan op de vraag van de verwerende partij om de bestreden milieuvergunning slechts te vernietigen in zoverre ze betrekking heeft op WT2. Uit de motivering van het bestreden besluit blijkt immers dat de verwerende

partij bij haar beoordeling rekening heeft gehouden met de ruimtelijke “bundeling” van de aangevraagde windturbines. Het volledig respecteren van de beoordelingsbevoegdheid van de verwerende partij bij het heronderzoek van de zaak na een vernietigingsarrest, vereist te dezen dat niet wordt afgeweken van het beginsel dat een milieuvergunning ondeelbaar is.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw van 2 oktober 2014 waarbij het bestuurlijk beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant van 7 november 2013, houdende het weigeren aan de BVBA Wijnkasteel Haksberg van de milieuvergunning voor het exploiteren van drie windturbines, op percelen gelegen aan de Groenweg te Aarschot en aan de Kasteelweg 4 te Tielt-Winge, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verzoekende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twee maart tweeduizend zeventien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys